

RAPORT INTERIMAR Nr. 2
7 martie – 24 martie 2009

I. SUMAR EXECUTIV

- Ca rezultat al unui proces general amplu, CEC a finalizat procesul de înregistrare a candidaților pe data de 10 martie. Până la momentul de față, 1392 candidați sunt înscriși pe 15 liste de partid și șase candidați adiționali care participă în cursă independent. Funcționari publici de rang înalt participă în calitate de candidați pe lista Partidului Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM).
- Campania electorală, desfășurată în general într-o atmosferă de pluralism, a demarat într-un mediu cu rezonanță redusă, dar în acest moment se observă o intensificare vizibilă a activităților de campanie, în special în Chișinău. În raioane activitățile de campanie electorală includ, în primul rând, agitație de la ușă la ușă și plasarea panourilor și afișelor. În unele cazuri a fost observată insuficiența de spațiu pentru plasarea afișelor și deteriorarea materialelor de agitație ale partidelor de opoziție.
- Instituțiile mass-media au reflectat intensificarea activităților de campanie, incluzând dezbateri în direct. Programele de știri ale posturilor publice și unor posturi private au reflectat pe larg activitățile Președintelui, care este candidatul numărul unu pe lista PCRM, ceea ce are potențialul de a estompa în percepția spectatorilor diferența dintre exercitarea obligațiilor oficiale și activitățile de agitație.
- MOA OSCE/BIDDO analizează conformitatea unei prevederi în Regulamentul CEC de reflectare a campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, care interzice referințe la simboluri naționale, persoane oficiale străine și autorități internaționale, cu prevederile constituționale privind protejarea libertății de exprimare și accesului la informație.
- Declarațiile privind hărțuirea candidaților, a staff-ului campaniei și alegătorilor, precum și utilizarea abuzivă a resurselor administrative de către autorități, atât la nivel central, cât și local, au fost aduse în atenția MOA OSCE/BIDDO.
- CEC a anunțat la 17 martie că 2 549 804 de alegători sunt înregistrați. Unii interlocutori și-au exprimat îngrijorările că acest număr ar putea fi prea mare în raport cu numărul total al populației țării. Autoritățile publice locale responsabile de perfectarea listelor electorale nu au aplicat practici uniforme în toată țara.
- CEC continuă să-și exercite atribuțiile într-o manieră transparentă. Hotărârile recente se referă la aplicarea ștampilei în actele de identitate ale alegătorilor pentru a preveni posibila votare multiplă și la acordarea drepturilor electorale alegătorilor fără viză de reședință. A început instruirea membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare (BSV).
- CEC a primit numeroase contestații și le examinează cu minuțiozitate. Marea majoritate a acestora se referă la campania în mijloacele de informare în masă, reflectarea activităților

Președintelui, agitația „necorespunzătoare normelor etice” și omiterea unor referințe în materialele electorale, obligatorii prin lege.

- Alegerile nu vor avea loc pe teritoriile controlate *de facto* de autoritățile transnistrene, începând cu 1992. CEC a decis să asigure drepturile electorale ale alegătorilor din această regiune prin crearea a 10 secții de votare pe malurile de vest ale râului Nistru, unde alegătorii vor fi înregistrați în ziua alegerilor pe liste electorale suplimentare. CEC a decis să deschidă o secție de votare în satul Corjova, unde în baza unui acord în 2005 votarea s-a desfășurat cu succes. Oricum, la momentul elaborării acestui raport nu au avut loc careva discuții directe pentru încheierea unor astfel de acorduri.

II. MEDIUL POLITIC ȘI CAMPANIA ELECTORALĂ

Ca rezultat al unui start lent al campaniei electorale, MOA OSCE/BIDDO a remarcat vizibilitatea sporită a campaniei odată cu înregistrarea ultimilor candidați la 10 martie. Oricum, în afara capitalei observatorii OSCE/BIDDO au raportat în principal agitație electorală de la ușă la ușă, plasarea panourilor și afișelor electorale, precum și câteva evenimente electorale majore. Campania electorală continuă să se desfășoare într-o atmosferă de pluralism. Partidul de guvernământ pune accent pe realizările sale economice din ultimii opt ani de guvernare, subliniind necesitatea stabilității, în timp ce majoritatea partidelor de opoziție critică guvernarea pentru corupția larg răspândită și management inadecvat și își desfășoară campania de pe poziții anti-comuniste.

Un număr total de 1.398 candidați¹ înscriși în 15 liste de partid a fost înregistrat în alegeri, inclusiv și șase candidați independenți. Două cereri din partea candidaților independenți au fost respinse de CEC din cauza numărului insuficient de semnături valabile prezentate. Unul din acești candidați a contestat hotărârea CEC, care a fost examinată de Curtea de Apel. Conform datelor prezentate de candidați la CEC până pe 10 martie, 231 candidați au cetățenie multiplă. Dacă vor fi aleși, acești candidați vor trebui să renunțe la a doua lor cetățenie pentru a-și ocupa locurile din Parlament.

MOA OSCE/BIDDO a primit numeroase rapoarte din partea partidelor cu privire la încălcările legislației electorale. Cele mai multe rapoarte se referă la înlăturarea, distrugerea sau murdărirea afișelor și panourilor electorale, multe dintre care au fost verificate de MOA. Într-un caz, murdărirea afișelor unui șir de partide de opoziție, precum și vandalizarea unor oficii ale acestora au avut loc în Orhei în noaptea de pe 16 pe 17 martie. În cadrul altui incident, pe parcursul unui marș de protest organizat de aripa de tineret a Alianței „Moldova Noastră” (AMN) în fața Ministerului de Interne în Chișinău pe 13 martie, două persoane neidentificate au aruncat în mulțime sticle de plastic împlute cu vopsea verde. Au fost și informații potrivit cărora unul din participanți a suferit daune materiale și leziuni corporale.

MOA OSCE/BIDDO continuă să primească rapoarte de la partidele de opoziție privind intimidarea de către poliție și autoritățile locale a alegătorilor ce doresc să participe la evenimentele de partid și privind activiștii de partid și candidații care sunt urmăriți de angajați ai organelor de ocrotire a normelor de drept. Partidul Liberal Democrat (PLDM) s-a plâns că autobuzele și microbuzele închiriate de partid pentru a aduce alegătorii la un marș de proporții în Chișinău pe 22 martie au fost oprite de poliție într-un șir de locuri, ceea ce a fost verificat de către observatorii MOA OSCE/BIDDO din Orhei și Bălți.

¹ La data de 24 martie. În conformitate cu Art. 80, par. (1) al Codului Electoral, modificările în lista candidaților pot fi operate nu mai târziu de 7 zile înainte de ziua alegerilor.

MOA OSCE/BIDDO a primit și declarații cu privire la funcționarii publici care-și amenință subordonații cu pierderea locului de muncă dacă vor activa în campanie sau dacă vor candida pentru o funcție. Partidele de opoziție declară că persoanele oficiale din localități și școli și unii angajatori „facilitează” ocazional participarea angajaților lor și a studenților la întâlnirile organizate cu partidul de guvernământ. MOA OSCE/BIDDO a primit rapoarte vizând utilizarea resurselor administrative, în special de persoanele oficiale de vârf și candidații PCRМ și inaccesibilitatea sălilor și locurilor publice pentru întrunirile opoziției. Unele din aceste rapoarte au fost verificate de către observatorii MOA OSCE/BIDDO.

MOA OSCE/BIDDO a observat de asemenea că pare să existe o anumită confuzie în rândul concurenților electorali și autorităților locale în privința noii Legi privind întrunirile, adoptată în luna februarie 2008. În timp ce legea nouă a înlocuit autorizația necesară anterior pentru desfășurarea întrunirilor în aer liber cu o notificare în prealabil a autorităților locale,² unele partide au afirmat că ele au continuă să solicite autorizații pentru astfel de întruniri. Un reprezentant de rang înalt al Ministerului de Interne a prezentat evaluarea Ministerului privind mediului preelectoral. Conform reprezentantului Ministerului, majoritatea concurenților electorali, cu excepția PCRМ, au violat prevederile legale cu privire la amplasarea afișajul electoral în locurile prestabilite.

Concurenții electorali au acumulat împreună pe conturile electorale suma totală de 18,8 milioane lei, din care au cheltuit 17,4 milioane lei, conform celui de-al doilea raport interimar privind finanțarea campaniei, publicat de CEC pe 17 martie³. CEC a muștrat PCRМ pentru achitarea întârziată pentru publicitatea electorală apărută în ziarul său de partid, care nici nu au fost explicit marcată „achitat din fondul electoral” după cum cere legea. Reprezentantul PCRМ la CEC a contestat decizia în Curtea de Apel.⁴ De la Uniunea Centristă din Moldova (UCM) și Partidul Dezvoltării Spirituale „Moldova unită” CEC a cerut și a primit clarificări referitor la veniturile și cheltuielile acestora, întrucât rapoartele prezentate inițial au fost considerate incomplete.

III. ADMINISTRAREA ALEGERILOR

CEC a continuat adoptarea hotărârilor și modificărilor la regulamentele care detaliază aplicarea Codului Electoral. Hotărârile se referă la aplicarea ștampilei în actele de identitate ale alegătorilor pentru a preveni posibila votare multiplă și la acordarea drepturilor electorale alegătorilor fără viză de reședință permanentă sau temporară. În privința ultimei, CEC a stabilit că cetățenii fără viză de reședință vor avea posibilitatea să voteze la locul ultimei vize de reședință. De asemenea CEC a adoptat o hotărâre privind acceptarea pașapoartelor internaționale moldovenești în calitate de document de identitate a alegătorului în BSV create în ambasadere și oficiile consulare ale Republicii Moldova.

Modul de numire a membrilor consiliilor electorale de circumscripție (CC)⁵ și BSV favorizează partidele mai mari. În baza gradului de reprezentare a partidelor politice în actualul Parlament, CEC a acordat PCRМ, AMN, PDM și PPCD dreptul de a numi respectiv

² Articolul 10 al Legii privind întrunirile.

³ Cheltuielile concurenților: PCRМ – 3,8 milioane lei, PLDM – 3,7 milioane lei, Partidul Social Democrat din (PSDM) – 3,1 milioane lei, AMN – 1,9 milioane lei, Partidul Democrat din Moldova (PDM) – 1,4 milioane lei, Mișcarea social-politică „Acțiunea Europeană” (MAE) – 1,0 milioane lei, Partidul Liberal (PL) – peste 900 000 lei, Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD) – 629 000 lei, UCM – 406 000 lei, candidații independenți Ștefan Urîtu – 50 000 lei și Sergiu Banari – 36 000 lei.

⁴ Hotărârea CEC Nr. 2343 din 17 martie; Hotărârea Curții de Apel este în așteptare, conform situației la 23 martie.

⁵ Pentru aceste alegeri, CEC a decis că fiecare din cele 35 CC vor avea 11 membri.

5, 2, 1 și 1 membru în consiliul electoral de circumscripție. De asemenea a fost stabilit că aceste partide vor avea dreptul să numească membrii BSV urmând o proporție similară, în funcție de numărul membrilor BSV într-o comisie. În procesul numirii membrilor în 239 de BSV din Chișinău au apărut dezacorduri. Candidații pentru funcția de membru a comisiei înaintați de cele cinci preturi, care sunt parte a administrației publice locale, au fost obiectate de reprezentanții PCRM și PPCD în Consiliul Municipal, care au respins aceste candidaturi și au prezentat liste de alternativă. Acești membri au fost în cele din urmă acceptați, care urmare a unui proces îndelungat de votare, care i-a permis partidului de guvernământ și PPCD, privit de mulți ca aliat al PCRM, să controleze efectiv majoritatea posturilor din cele 239 BSV din Chișinău⁶. PLDM și AMN în Chișinău au tendința să nu aibă încredere în CC și BSV din Chișinău exprimând mai multă încredere în CEC.

CC împreună cu membrii CEC au început instruirea președinților, vice-președinților și secretarilor BSV. Majoritatea seminarelor observate până acum de MOA OSCE/BIDDO ar fi putut fi mai eficiente, dacă ar fi fost realizate în grupuri mai mici și într-un mod mai interactiv. Un ONG internațional, Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES) a elaborat și publicat manuale pentru instruirea CC și a BSV,⁷ și a produs un material video de instruire pentru BSV.

Observatorii MOA OSCE/BIDDO au remarcat lipsa unor instrucțiuni clare privind contabilizarea și distribuirea certificatelor pentru drept de vot (CDV) de la CC la BSV. CEC a distribuit CDV fiecărui CC în baza regulii de un CDV la 100 de alegători înregistrați. Oricum, se pare că BSV nu au știut despre această proporție.

Deși autoritățile moldovene nu vor crea secții de votare pe teritoriile controlate *de facto* de autoritățile transnistrene, pe 10 martie CEC a decis că alegătorii din această regiune pot vota în 10 secții de votare pe malurile de vest ale râului Nistru. Acești alegători vor fi înregistrați în liste electorale suplimentare, vor arunca buletinele lor de vot în urne de vot speciale, iar buletinele vor fi numărate și raportate separat.

CEC a anunțat decizia de a deschide o secție de votare în satul Corjova, raionul Dubăsari, pe care atât autoritățile moldovenești, cât și cele transnistrene pretind să-l controleze. Autoritățile moldovenești au informat autoritățile de la Tiraspol și au cerut Comisiei Unificate de Control (care supraveghează securitatea în Zona de Securitate) să întreprindă acțiuni întru evitarea incidentelor. Șeful Misiunii OSCE în Moldova a insistat asupra discuțiilor directe între autoritățile moldovenești și transnistrene pentru a ajunge la înțelegeri care au permis ca votarea din 2005 să se desfășoare cu succes. Oricum, până la momentul actual nu au avut loc astfel de discuții, și subiectul nu a fost abordat nici în cadrul întrevederii dintre conducerea de vârf a Moldovei și Transnistriei de la Moscova pe 18 martie. Pe 19 martie și apoi din nou pe 26 martie delegația transnistreană la CUC a respins formal includerea chestiunii în agenda CUC. Pe 19 martie urnele de vot destinate secției de votare din Corjova au fost oprite la un punct de control, după ce șoferul moldovean nu a reușit să le declare unui funcționar „vamal” transnistrean. Pentru că șoferul nu a achitat o taxă pentru violarea regimului de „vamă”, urnele au fost confiscate.

CEC a elaborat o rețea computerizată pentru transmiterea rezultatelor preliminare ale scrutinului de la CC către CEC după închiderea secțiilor. Rezultatele alegerilor din BSV sunt transmise la CC prin telefon, introduse de acestea în rețea și CEC va putea vizualiza rezultatele preliminare în regim on-line.

⁶ Aproape toate BSV din cele cinci sectoare din Chișinău au 11 membri.

⁷ Acestea au fost produse în 22.000 de copii, 75 procente în moldovenească și 25 procente în rusă.

IV. ÎNREGISTRAREA ALEGĂTORILOR

În conformitate cu Articolul 39 alin. (1) al Codului Electoral responsabilitatea de compilare a listelor electorale (LE) revine autorităților publice locale executive. CEC a indicat că acesta este motivul pentru care nu există careva instrucțiuni privind perfectarea LE, care ar asigura o practică uniformă în întreaga țară. Ministerul Dezvoltării Informaționale (MDI) este responsabil de administrarea Registrului de Stat al Populației (RSP). Conform Articolului 22 (g) al Codului Electoral, CEC cooperează cu MDI în privința determinării numărului alegătorilor în baza RSP. Se pare că există o discrepanță de câteva sute de mii între numărul alegătorilor înregistrați conform datelor oferite de autoritățile executive locale și numărul populației apte de vot oferit de MDI.

Pe 17 martie, CEC a anunțat că numărul alegătorilor înregistrați este de 2.549.804, care este cu 12,3 procente mai mare decât numărul alegătorilor înregistrați oficiali în cadrul alegerilor parlamentare din 2005. Unii interlocutori se plâng că acest număr ar fi prea mare în comparație cu numărul total al populației țării. Declarațiile referitoare la posibile manipulări de date în LE, prin includerea alegătorilor cu reședința peste hotare, au fost aduse în atenția MA OSCE/BIDDO. Conform CEC, alegătorii cu reședința în Transnistria nu sunt incluși în careva LE. În ziua alegerilor, alegătorii care vor prezenta CDV și cetățenii cu reședință în regiunea respectivă, dar care nu sunt incluși în LE, vor fi incluși în LE suplimentare. Pentru alegătorii mobili vor fi perfectate LE suplimentare separate.

Înscrierile în LE pot fi contestate de alegători cel târziu cu cinci zile înainte de ziua alegerilor. Observatorii MOA OSCE/BIDDO au remarcat că într-un șir de regiuni, LE nu au fost puse la dispoziția publicului în BSV, după cum este prevăzut în Codul Electoral.

Rapoartele prezentate de observatorii pe termen lung (OTL) ai MOA OSCE/BIDDO indică lipsa unor instrucțiuni clare pentru autoritățile locale în privința actualizării LE.⁸ În lipsa unor instrucțiuni detaliate, chestiunea includerii alegătorilor cu reședința peste hotare în LE de bază se pare ca a fost tratată diferit în toată țara. LE pentru BSV create peste hotare sunt compilate în baza datelor colectate de șefii misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova. Aceste LE cuprind angajații misiunilor diplomatice și consulare, precum și cetățenii moldoveni cu reședință legală în țara respectivă. Conform CC Chișinău, care este responsabil de cele 33 BSV din afara țării, peste hotare au fost înregistrați 22.064 alegători.

V. MASS-MEDIA

Articolul 13 alin. (3) al Codului Electoral este interpretat extensiv pentru a permite Președintelui, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului să-și exercite atribuțiile oficiale și să candideze pentru alegeri, spre deosebire de miniștri și alte persoane oficiale de rang înalt, obligați să fie revocați din funcție în cazul în care au dorit să candideze în alegeri. Mass-media este obligată să respecte Articolul 46 alin. (1) al Codului Electoral care acordă concurenților acces egal la mijloacele de informare în masă. Mai mult ca atât, Articolul 47 alin. (4) al Codului Electoral stipulează că „nici un concurent electoral nu va avea priorități în virtutea funcției pe care o ocupă”. S-ar părea că efectul combinat al Articolelor 13 alin. (3), 46 alin. (1) și 47 alin. (4) oferă spațiu pentru o reflectare în general echilibrată a campaniei în

⁸ Dacă în raionul Călărași LE au fost actualizate utilizând informația de la MDI, în alte raioane (Orhei și unele părți ale Găgăuziei) informația de la MDI a fost considerată inexactă și pentru compilarea noilor LE au fost utilizate LE din alegerile precedente.

mijloacele de informare în masă, cu condiția că instituțiile media ar aplica aceste prevederi cu bună credință.

Constatările preliminare ale monitorizării mass-media indică asupra unei creșteri a volumului de informație referitoare la alegeri, inclusiv dezbateri și unui număr semnificativ de spoturi publicitare achitate de concurenții electorali. Rezultatele arată că postul public de televiziune *Moldova 1* dedică timp limitat în programele sale de știri reflectării activității partidelor politice și a candidaților independenți ce participă în cursa electorală, în timp ce cca 65% (echivalentul a circa 165 minute) din știrile referitoare la subiect⁹ au fost dedicate autorităților. În mare parte acest timp a fost rezervat Președintelui Voronin, în proporție de 25% (echivalent cu peste o oră), predominant într-o tonalitate pozitivă. Deși dl Voronin este primul pe lista candidaților PCRM, el a fost aproape în exclusivitate prezentat ca șef al statului (94 procente din totalul aparițiilor). În general PCRM s-a bucurat de cea mai pozitivă reflectare în știri, pe când AMN, PL și PLDM în mare parte au apărut în lumină neutră sau negativă. Postul public *Radio Moldova* de asemenea a reflectat pe larg activitățile autorităților, în proporție de 67% (peste 75 minute), predominant în tonalitate pozitivă. Reflectarea pe larg a activităților Președintelui Voronin în contextul electoral ar putea estompa în percepția publicului diferența dintre obligațiunile oficiale și activitățile electorale.

Pe parcursul campaniei, CEC a primit contestații oficiale din partea partidelor care cereau avertizarea televiziunii publice pentru reflectare neechilibrată a activității Președintelui. CEC a respins toate contestațiile, argumentând că Președintele își exercita atribuțiile oficiale și nu făcea agitație electorală.

Al doilea post de televiziune cu acoperire națională, *NIT*, în buletinele sale de știri, a dedicat 37% (circa 85 minute) reflectării în exclusivitate pozitive și neutre a Președintelui. Printre concurenții electorali, *NIT* a prezentat PCRM în lumină pozitivă, în timp ce majoritatea partidelor au fost fie criticate (AMN, PLDM, PL, UCM), fie ignorate. Alt post de televiziune, *EU TV*, a reflectat cu preferință PPCD, dedicând partidului 20% (echivalentul a peste 20 minute) din știrile sale legate de subiect. *Pro TV* și *TV 7* au oferit spectatorilor săi o reflectare mai echilibrată a campaniei, incluzând informații critice la adresa autorităților.

Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, adoptat de CEC pe 2 februarie 2009, interzice utilizarea materialelor video sau audio în care apar personalități istorice din Moldova și de peste hotare, precum și simbolica statelor străine, organismelor internaționale, dar și imaginea persoanelor oficiale străine. Conformitatea acestei prevederi cu garantarea constituțională a libertății de exprimare și accesului la informație este subiect de îngrijorare.

Codul Electoral obligă instituțiile media publice să ofere timp de emisie în mod egal și gratuit candidaților electorali. CEC a stabilit că dezbaterile televizate pot fi organizate de posturile publice gratuit, în orele de maximă audiență și în volum de cel puțin 90 minute pe zi.¹⁰ Posturile private pot de asemenea organiza dezbateri, în aceleași condiții. Unii interlocutori ai MOA OSCE/BIDDO care reprezintă instituțiile media private au apreciat condițiile de organizare a dezbaterilor drept prea restrictive pentru companiile private. Cu

⁹ Calculat ca ponderea timpului total acordat tuturor subiecților monitorizați, care include toți concurenții electorali, Președintele, Guvernul, inclusiv ministrii, Președintele Parlamentului și toate nivelele de comisii electorale.

¹⁰ De fapt Codul Electoral conține două prevederi care ar putea fi privite ca fiind contradictorii în acest aspect, Articolul 64 alin. (5) stipulând cerința duratei de 90 minute, iar Articolul 64 alin. (6) permițând instituțiilor audiovizualului să aleagă formatul dezbaterilor.

toate acestea, peste 30 posturi radio și TV la nivel național și local au decis să organizeze dezbateri.

Formatul dezbaterilor organizate de radiodifuzorul public prevede participarea partidelor și candidaților independenți în baza rezultatelor a două trageri la sorți, ce au avut loc pe 6 și 11 martie. Instituțiile publice *Moldova 1* și *Radio Moldova* au respectat până acum prevederea legală de a oferi timp gratuit tuturor concurenților electorali. Posturile private *TV7*, *EU TV* și *Pro TV* de asemenea organizează dezbateri, la care PCRM a decis să nu participe, ceea ce a redus valoarea acestor dezbateri pentru spectatori. Mai mult ca atât, formatul dezbaterilor care se reduce la discuții dintre doi concurenți aleși arbitrar a fost criticat pentru lipsa schimbului interactiv și consistent de opinii și valoarea informațională discutabilă pentru alegători.

Unsprezece din 21 subiecți electorali care candidează pentru alegeri încă nu au procurat de la compania publică a audiovizualului timp de emisie contra plată. MOA OSCE/BIDDO a fost sesizată de unii concurenți privind costurile ridicate pentru publicitate. Prețul stabilit de televiziunea publică de 450 euro pare să fie cel mai mare în comparație cu prețul oferit de ceilalți difuzori.

VI. CONTESTAȚII

CEC și CC au demonstrat dedicație și o abordare în general profesionistă în exercitarea responsabilităților legate de satisfacerea contestațiilor. Cu toate acestea, mai sunt anumite îngrijorări legate de ambiguitatea Codului Electoral, suprapunerea competențelor organelor electorale, instanțelor de judecată și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului (CCA), instituția de reglementare în domeniul audiovizualului, în ceea ce ține de contestații și sancțiuni. În plus, lipsa unor reguli și instrucțiuni procedurale scrise privind procedurile legate de contestații reprezintă încă o îngrijorare suplimentară.

MOA OSCE/BIDDO a analizat 48 hotărâri CEC cu privire la contestații, circa 80 procente referindu-se la reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă. Cel mai des contestațiile se referă la reflectarea activităților Președintelui, agitație „necorespunzătoare normelor etice”, lipsa referințelor prevăzute de lege că materialul difuzat se referă de alegeri și omiterea mențiunii ca articolul a fost „achitat din fondul electoral”. În plus, au fost depuse contestații cu privire la panourile electorale care au fost scoase sau plasate în locuri neautorizate, împiedicarea activităților electorale de către primari și polițiști, în special în regiuni, utilizarea resurselor publice și agitație ilegală din partea autorităților locale sau membri BSV.

Analizele MOA OSCE/BIDDO arată că într-un șir de cazuri, CEC a respins hotărârile CC integral sau parțial, argumentând că acestea din urmă nu ar fi avut competența de a aplica avertizări sau de a decide în privința contestațiilor referitoare la mass-media. În același timp, CEC a remis un șir de contestații pentru examinare către CC, în special în Chișinău. În unele cazuri hotărârile CEC au fost remise la CCA, care are competența exclusivă de a aplica sancțiuni instituțiilor audiovizuale.

Pe 21 martie Curtea Supremă de Justiție a examinat circa 10 apeluri legate de alegeri. Acestea se refereau la hotărârile CEC privind crearea secțiilor de votare peste hotare, aplicarea ștampilei în actele de identitate ale alegătorilor, amânarea difuzării dezbaterilor până la sfârșitul procesului de înregistrare a candidaților, refuzul înregistrării unui candidat independent, precum și contestarea hotărârilor CEC pe contestații ce țin de campania

electorală.

Toate apelurile depuse la Curtea Supremă de Justiție au fost respinse, cu excepția apelului depus de ONG Asociația Presei Independente (API). Pe 19 martie Curtea Supremă de Justiție a anulat hotărârile anterioare ale CC Chișinău, CEC și Curții de Apel cu privire la materialul analitic al API despre rezultate guvernării PCRM. Acest material, care a fost distribuit într-un supliment de ziar în februarie 2009, a fost inițial calificat drept agitație din partea API în defavoarea PCRM.

VII. PARTICIPAREA FEMEILOR ȘI MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, adoptată în februarie 2006, conține o prevedere specifică privind șansele egale în aspecte electorale și obligă organele electoral și partidele politice să respecte principiul egalității dintre sexe.¹¹

Cu toate acestea, femeile sunt mai puțin prezente în calitate de candidați în poziții de vârf pe listele de candidați. Doar un singur partid, MAE, are cinci femei în primii zece candidați. Două partide politice sunt conduse de femei, care sunt și primele pe lista respectivelor partide.¹² În timp ce două partide, AMN și UCM, nu au femei în lista primilor zece candidați, Alianța Verde a Moldovei (PEMAVE) are 46,4 procente femei pe lista sa de candidați, patru din ei fiind pe primele zece poziții. PLDM, unicul partid cu o cotă internă de 30 procente, a înregistrat cel mai mic număr de femei, 17,5 procente, doar una fiind printre primii zece. Femeile alcătuiesc 29,9 procente de candidați.

Din cei nouă membri ai CEC, doar unul - vice-președintele - este femeie. Femeile sunt în general reprezentate în numere mai mari la nivelele mai joase ale administrației electorale. Din 35 CC, nouă sunt conduse de femei. Femeile sunt vice-președinți în 11 CC și secretari - în 22.

Aspectele legate de minoritățile naționale nu au avut un rol proeminent în campania electorală. Majoritatea partidelor pe lângă materialele în limba de stat oferă și informație în limba rusă, limba relațiilor interetnice. În plus, PPCD a produs material electoral și în limba bulgară, ucraineană și romă.

Există preocupări, la fel ca și în alegerile preliminare, privind posibilitățile de vot ale persoanelor aparținând minorității romilor, pentru că ei ar putea să nu fie incluși în liste electorale. PPCD a inclus în lista sa o persoană care face agitație promovând interesele romilor.

VIII. ACTIVITĂȚILE MOA OSCE/BIDDO

Pe parcursul activității de raportare, MOA OSCE/BIDDO și-a continuat activitățile sale obișnuite. Membrii misiunii s-au întâlnit cu persoane oficiale de rang înalt, reprezentanți ai partidelor politice și candidați independenți, reprezentanți ai organelor judecătorești, administrației electorale, mijloacelor de informare în masă și societății civile. Șeful MOA OSCE/BIDDO se întâlnește regulat cu președintele CEC. Pe 10 martie a fost desfășurat un briefing pentru membrii misiunilor diplomatice și organizațiilor internaționale acreditate în

¹¹ Articolul 7 al Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

¹² Președintele Partidului Dezvoltării Spirituale „Moldova Unită” (PDSMU) Ana Tcaci și Președintele Partidului Conservator (PC) Natalia Nirca.

Moldova. OTL continue să observe pregătirile electorale și campania din regiuni și pregătesc activitatea Observatorilor pe Termen Scurt. Misiunea menține contacte permanente cu Misiunea permanentă a OSCE în țară și a avut întâlniri cu Delegațiile Adunării Parlamentare a OSCE și a Consiliului European, care au efectuat vizite pre-electorale în Moldova.

*Acest raport este de asemenea disponibil în limbile moldovenească și rusă.
Singura versiune oficială a acestui document este cea în limba engleză.*